

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR LIETAS IEROSINĀŠANU

Rīgā 2007. gada 24. oktobrī

Satversmes tiesas 2. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs Uldis Ķinis un tiesneši Kaspars Balodis un Viktors Skudra,

sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto Rīgas rajona padomes pieteikumu par lietas ierosināšanu (Pieteikumu reģ. nr. 84; 2007. gads) un tā papildinājumu (saņemts Satversmes tiesas kancelejā 18.10.2007.),

konstatēja:

1. Pieteikumā formulēts prasījums par Sabiedriskā transporta likuma 7. panta otrās daļas atbilstību:

1) Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 101. panta pirmajai daļai;

2) 1985. gada 15. oktobra Eiropas vietējo pašvaldību hartas (turpmāk – Harta) preambulai, 2., 3. pantam un 4. panta pirmajai, trešajai un ceturtajai daļai.

Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu lieta par likuma normas atbilstību Satversmei ir piekritīga Satversmes tiesai.

Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 6. punktu lieta par Latvijas nacionālo tiesību normu atbilstību tiem Latvijas noslēgtajiem starptautiskajiem līgumiem, kuri nav pretrunā ar Satversmi, ir piekritīga Satversmes tiesai.

2. Sabiedriskā transporta pakalpojumu likuma 7. panta pirmā daļa paredz:

“Ja maršrutu tīkla republikas pilsētas nozīmes maršruts iziet ārpus pilsētas administratīvajām robežām, republikas pilsētas pašvaldība un rajona pašvaldība pēc saskaņošanas ar Autotransporta direkciju slēdz vienošanos par republikas pilsētas un reģionālo vietējās nozīmes maršrutu tīkla robežām. Ja republikas pilsētas pašvaldība un rajona pašvaldība viena mēneša laikā nepanāk vienošanos par maršruta tīkla robežām, tad šīs robežas nosaka Autotransporta direkcija.”

Savukārt 7. panta otrā daļa noteic, ka “Rīgas pilsētas pašvaldība un Rīgas rajona pašvaldība šā panta pirmajā daļā minēto vienošanos slēdz, ja Rīgas pilsētas maršrutu tīkla vietējās nozīmes maršruts iziet ārpus pilsētas administratīvajām robežām vairāk nekā par 15 kilometriem”.

Atbilstoši Sabiedriskā transporta pakalpojumu likuma 1. panta 1., 2. un 6. punktam maršruts ir “noteikts sabiedriskā transportlīdzekļa (neatkarīgi no transportlīdzekļu veida un skaita) kustības ceļš starp diviem kustības galapunktiem; maršrutu tīkls ir “izmantojot esošo autoceļu, ielu vai sliežu ceļu tīklu, veidots maršrutu kopums, kurā tiek organizēti sabiedriskā transporta pakalpojumi”; bet pilsētas nozīmes maršruts- “maršruts, kas paredzēts, lai pārvietotos pilsētas administratīvajās vai novadā ietilpstošās pilsētas robežās, kā arī no šīs pilsētas uz tuvākajām apkārtējām teritorijām”.

Rīgas rajona padome pēc būtības apstrīd 7. panta otrās daļas palīgteikumu “ja Rīgas pilsētas maršrutu tīkla vietējās nozīmes maršruts iziet ārpus pilsētas administratīvajām robežām vairāk nekā par 15 kilometriem”, proti, to, ka minētajā 15 km teritorijā Rīgas pilsētas dome var noteikt pilsētas maršrutu tīkla robežas, neslēdzot vienošanos ar Rīgas rajona padomi.

7. panta otrā daļas virsteikums, aplūkojot to atrauti no palīgteikuma, pēc būtības netiek apstrīdēts. Taču, ja palīgteikums zaudētu spēku, virsteikumam vairs nebūtu jēgas, jo tas tikai atkārtotu 7. panta pirmajā daļā noteikto.

Līdz ar to par apstrīdēto normu atzīstama 7. panta otrā daļa kopumā.

3. Pieteikumu iesniegusi Rīgas rajona pašvaldības padome. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 7. punktu pašvaldības dome (padome) ir tiesīga iesniegt pieteikumu par Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. un 6. punktā minēto lietu ierosināšanu. Savukārt Satversmes tiesas likuma 19. panta

pirmā daļa paredz, ka pašvaldības dome (padome) pieteikumu “var iesniegt tikai tad, ja apstrīdētais akts aizskar attiecīgās pašvaldības tiesības”.

Lai secinātu, vai konkrētā pašvaldības dome (padome) ir tiesīga iesniegt pieteikumu par konkrēto prasījumu, jānoskaidro, vai pastāv iespējamība, ka:

1) apstrīdētā norma regulē jomu, kas ietilpst konkrētās pašvaldības kompetencē un šī norma aizskar konkrētās pašvaldības tiesības, proti, ka apstrīdētā norma rada pašvaldībai kādas nelabvēlīgas sekas, apgrūtina pildīt likumā noteiktās funkcijas;

2) tajās normās, atbilstība kurām tiek apstrīdēta, noteiktās tiesības attiecas uz pašvaldību.

4. Likuma “Par pašvaldībām” 15. panta pirmās daļas 19. punkts paredz, ka sabiedriskā transporta pakalpojumu organizēšana ir pašvaldību autonomā funkcija. Savukārt šā panta otrā daļa noteic, ka minēto autonomo funkciju pilda rajona padome.

Arī saskaņā ar Sabiedriskā transporta pakalpojumu likuma 5. panta trešo daļu ar sabiedriskā transporta jomu saistītie jautājumi, tostarp no valsts budžeta un pašvaldības budžeta sabiedriskajam transportam iedalīto finanšu līdzekļu apsaimniekošana, ir rajona pašvaldības kompetencē.

Līdz ar to apstrīdētā norma attiecas uz jomu, kas ir Rīgas rajona pašvaldības kompetencē.

Rīgas rajona padome pieteikumā un tā papildinājumā ir pamatojusi, ka norma aizskar Rīgas rajona padomes tiesības, proti, tā apgrūtina Rīgas rajona padomei pildīt tai noteikto autonomo funkciju.

Secināms, ka Rīgas rajona padome ir tiesīga apstrīdēt šo normu Satversmes tiesā.

5. Rīgas rajona padome pieteikumā un tā papildinājumā ir norādījusi, ka apstrīdētā norma aizskar Satversmes 101. panta pirmajā daļā noteiktās pamattiesības.

Satversmes 101. pants noteic:

“Ikvienam Latvijas pilsonim ir tiesības likumā paredzētajā veidā piedalīties valsts un pašvaldību darbībā, kā arī pildīt valsts dienestu.

Pašvaldības ievēlē pilntiesīgi Latvijas pilsoņi un Eiropas Savienības pilsoņi, kas pastāvīgi uzturas Latvijā. Ikvienam Eiropas Savienības pilsonim, kas pastāvīgi uzturas Latvijā, ir tiesības likumā paredzētajā veidā piedalīties pašvaldību darbībā. Pašvaldību darba valoda ir latviešu valoda.”

Šis pants ietverts nodaļā “Cilvēka pamattiesības”. *Expressis verbis* no 101. panta pirmās daļas izriet tiesības fiziskām personām.

Pieteikumā nav pamatots viedoklis, ka šī Satversmes norma noteic tiesības pašvaldībai kā atvasinātai publiskai personai. Gluži otrādi, Rīgas rajona padome norāda, ka apstrīdētā norma pieļauj, ka “Rīgas pilsētas pašvaldība pārsniedz savu kompetenci un rupji iejaucas Rīgas rajona padomes kompetencē, kas noteikta likumā “Par pašvaldībām”, tādējādi aizskarot ne tikai Rīgas rajona padomes tiesības, bet arī, lai gan netieši, bet pārkāpjot Satversmes 101. panta pirmajā daļā noteiktās Latvijas pilsoņu tiesības, proti, ka ikvienam Latvijas pilsonim ir tiesības likumā paredzētajā veidā piedalīties pašvaldību darbā” (pieteikuma papildinājuma 4. lpp.).

Personas pamattiesību aizsardzībai Satversmes tiesas likumā paredzētais tiesību aizsardzības līdzeklis ir konstitucionālā sūdzība. Pašvaldības pieteikums, savukārt, paredzēts pašvaldības tiesību aizsardzībai.

Līdz ar to Rīgas rajona padome saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 7. punktu un 19. panta pirmo daļu nav tiesīga iesniegt šo pieteikumu par apstrīdētās normas atbilstību Satversmes 101. panta pirmajai daļai.

6. Rīgas rajona padome pieteikumā un tā papildinājumā ir norādījusi, ka apstrīdētā norma neatbilst Hartas preambulā noteiktajiem principiem. Pieteikumā nav pamatots, kādas tiesības pašvaldībai preambula noteic.

Līdz ar to Rīgas rajona padome saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 7. punktu un 19. panta pirmo daļu nav tiesīga iesniegt šo pieteikumu par apstrīdētās normas atbilstību Hartas preambulai.

7. Rīgas rajona padome pieteikumā un tā papildinājumā ir pamatojusi, ka apstrīdētā norma aizskar tai Hartas 2., 3. pantā un 4. panta pirmajā, trešajā un ceturtajā daļā noteiktās tiesības.

Līdz ar to Rīgas rajona padome saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 7. punktu un 19. panta pirmo daļu ir tiesīga iesniegt pieteikumu par apstrīdētās normas atbilstību minētajām Hartas normām.

7. Pieteikums daļā par apstrīdētās normas atbilstību Hartas 2., 3. pantam un 4. panta pirmajai, trešajai un ceturtajai daļai atbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta prasībām.

Pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. pantu, Satversmes tiesas 2. kolēģija

nolēma:

1. Ierosināt pēc Rīgas rajona padomes pieteikuma (Pieteikumu reģ. nr. 84; 2007. gads) lietu “Par Sabiedriskā transporta likuma 7. panta otrās daļas atbilstību 1985. gada 15. oktobra Eiropas vietējo pašvaldību hartas 2., 3. pantam un 4. panta pirmajai, trešajai un ceturtajai daļai”.

2. Uzaicināt institūciju, kas izdevusi apstrīdēto aktu, - Saeimu - līdz 2007. gada 1. decembrim iesniegt Satversmes tiesai savu atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

3. Atteikties ierosināt pēc Rīgas rajona padomes pieteikuma (Pieteikumu reģ. nr. 84; 2007. gads) lietu par Sabiedriskā transporta likuma 7. panta otrās daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 101. panta pirmajai daļai un 1985. gada 15. oktobra Eiropas vietējo pašvaldību hartas preambulai.

Lēmums nav pārsūdzams.

Satversmes tiesas 2. kolēģijas priekšsēdētājs U. Ķinis